Raadsvoorstel

Portefeuillehouder:	Wethouder A.F.M. Siebelink
Medeportefeuillehouders:	N.v.t.
Directie	Sociaal en Veilig
Afdeling	Maatschappelijke Ontwikkeling (MO)
Programma:	Programma 5 - Onderwijs
Zaaknummer:	4223542
Documentnummer:	4224707

Onderwerp: **Statutenwijziging en benoeming leden Raad van Toezicht fusieorganisatie OcTHO/SOM**

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met de conceptstatuten van de fusiestichting;
2. In te stemmen met de benoeming van de voorgedragen leden van de raad van toezicht van de nieuwe stichting per 1 januari 2027.

Samenvatting

Stichting Openbaar Primair Onderwijs Tholen (OcTHO) en Stichting Samen Onderwijs Maken (SOM) willen per 1 januari 2027 fuseren tot één organisatie voor openbaar primair onderwijs met 16 scholen in vijf gemeenten. Volgens artikel 48 van de Wet op het primair onderwijs moeten de gemeenteraden instemmen met de statuten. Daarnaast worden zeven huidige toezichthouders voorgedragen voor de raad van toezicht van de nieuwe stichting, zodat bestuurlijke continuïteit gewaarborgd blijft. Ook hierover moeten de gemeenteraden een besluit nemen. De fusie versterkt de continuïteit en kwaliteit van het onderwijs. De conceptstatuten borgen de uitgangspunten van het openbaar onderwijs en behouden de rol van de gemeenteraden. Voor de gemeente Bergen op Zoom heeft het besluit geen financiële gevolgen.

Aanleiding

Stichting OcTHO en Stichting SOM hebben het voornemen om met ingang van 1 januari 2027 bestuurlijk te fuseren (zie bijlage 1.). De nieuwe naam van de fusieorganisatie is nog niet bekend. Na de bestuurlijke fusie ontstaat een schoolbestuur voor openbaar primair onderwijs met 16 scholen in de gemeenten Bergen op Zoom, Reimerswaal, Steenbergen, Tholen en Woensdrecht. Het bestuurskantoor is gevestigd in Bergen op Zoom.

Voor de totstandkoming van de fusie moeten de statuten worden gewijzigd. Hiervoor is instemming van de gemeenteraden nodig (zie bijlagen 2., 3. en 4.). Daarnaast worden 7 van de 10 huidige leden van de Raad van Toezicht voorgedragen voor de Raad van Toezicht van de nieuwe organisatie. Ook hiervoor is instemming van de gemeenteraden nodig. De vertegenwoordigers van Stichting OcTHO en van Stichting SOM hebben een verzoek ingediend om in te stemmen met de statutenwijziging en de voorgedragen leden van de nieuwe raad van toezicht te benoemen (zie bijlagen 5. en 6).

Op grond van artikel 48 van de Wet op het primair onderwijs moeten de gemeenteraden instemmen met de statuten van een stichting voor openbaar onderwijs. Bij deze fusie gaat het om de gemeenteraden van Bergen op Zoom, Reimerswaal, Steenbergen, Tholen en Woensdrecht. Daarnaast zijn de gemeenteraden bevoegd om de leden van de Raad van Toezicht te benoemen. Het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom heeft op 7 juli 2026 een positief advies gegeven ten behoeve van de Fusie Effect Rapportage (zie bijlage 8.).

Beoogd effect

Een toekomstbestendige organisatie voor openbaar primair onderwijs in de regio West-Brabant en Zeeland die:
- kwalitatief hoogwaardig onderwijs kan blijven bieden;
- minder bestuurlijk en organisatorisch kwetsbaar is;
- efficiënter ondersteuning aan scholen kan organiseren;
- de continuïteit van openbaar onderwijs duurzaam borgt;
- de wettelijke wezenskenmerken van het openbaar onderwijs behoudt.

Argumenten

Argumenten

1.1 De fusie versterkt de continuïteit van het openbaar onderwijs

Door de bestuurlijke fusie ontstaat één organisatie voor het openbaar primair onderwijs in vijf gemeenten. Hierdoor nemen de bestuurskracht, de beschikbare expertise en de organisatorische continuïteit toe. Dit sluit aan bij het doel van beide organisaties om de kwaliteit, toegankelijkheid en continuïteit van het onderwijs duurzaam te waarborgen.

1.2 De wezenskenmerken van het openbaar onderwijs blijven geborgd

In artikel 3 van de conceptstatuten is expliciet vastgelegd dat:
- de scholen toegankelijk zijn voor alle kinderen;
- onderwijs wordt gegeven met eerbiediging van ieders godsdienst of levensovertuiging;
- aandacht wordt besteed aan de verscheidenheid van waarden in de Nederlandse samenleving;
- het onderwijs wordt verzorgd overeenkomstig de wettelijke wezenskenmerken van het openbaar onderwijs.

1.3 De gemeenteraden behouden hun wettelijke toezichtrol

De gewijzigde statuten bevatten diverse waarborgen voor de betrokken gemeenteraden:
- benoeming van de leden van de raad van toezicht door de gemeenteraden;
- instemming van de gemeenteraden bij statutenwijziging;
- instemming van de gemeenteraden bij ontbinding van de stichting;
- jaarlijkse toezending van de jaarrekening en het jaarverslag;
- toezending van de vastgestelde begroting;
- de mogelijkheid voor gemeenteraden om bij ernstige taakverwaarlozing zelf in het bestuur te voorzien of de stichting te ontbinden.

1.4 In de nieuwe governance zijn checks and balances verstevigd

De raad van toezicht krijgt voorafgaande goedkeuringsrechten op belangrijke besluiten zoals fusies, strategische beleidsplannen, jaarrekeningen, begrotingen, reorganisaties, opheffing van scholen en statutenwijzigingen. Hierdoor ontstaat een stevig stelsel van intern toezicht. In de Stichting SOM werd al op deze wijze gewerkt.

1.5 De fusie heeft het draagvlak van alle betrokken partijen

- De gemeenschappelijke medezeggenschapsraden (GMR) van beide organisaties hebben ingestemd met de voorgenomen fusie.
- De raden van toezicht (RvT) van beide organisaties hebben hun goedkeuring verleend.
- Met de betrokken vakorganisaties is een onderhandelaarsakkoord bereikt.
- De colleges van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom, Reimerswaal, Steenbergen, Tholen en Woensdrecht hebben een positief advies uitgebracht over de Fusie-effectrapportage. Het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom heeft dit besluit op 7 juli 2026 genomen.

2.1 Continuïteit van de bezetting van de Raad van Toezicht

Op dit moment hebben zowel Stichting SOM als Stichting OcTHO een Raad van Toezicht die bestaat uit 5 leden. In het overgangsjaar 2027 zal de Raad van Toezicht uit 7 leden bestaan. Het gaat om 3 huidige leden van de Raad van Toezicht van SOM en 4 leden van de Raad van Toezicht van Stichting OcTHO. Dat betekent dat drie leden van de huidige Raden van Toezicht terugtreden. Uiterlijk één jaar na de fusiedatum vindt een evaluatie plaats van het functioneren van de Raad van Toezicht. In het nog op te stellen rooster van aftreden wordt rekening gehouden met ervaring en continuïteit gecombineerd met vernieuwing. In het nog op te stellen rooster van aftreden wordt rekening gehouden met ervaring en continuïteit gecombineerd met vernieuwing. Vanaf 2028 zal de Raad van Toezicht uit 5 leden bestaan.

Kanttekeningen, risico's en alternatieven

1.1 De gemeenteraad wordt niet gevraagd in te stemmen met te fusie zelf

De gemeenteraad heeft geen besluitvormende rol bij de fusie zelf. De zorgvuldigheid van het proces is op meerdere manieren geborgd. De wettelijke fusieprocedure en de betrokkenheid van medezeggenschapsorganen bieden hiervoor waarborgen. De colleges van burgemeester en wethouders van de 5 betrokken gemeenten hebben hierover een advies uitgebracht. Daarna heeft de Dienst Uitvoering Onderwijs de fusie-effectrapportage getoetst.

1.2 De gemeentelijke rol wordt gedeeld met een extra gemeente

De bevoegdheden over het openbaar onderwijs worden tot nu gedeeld met drie andere gemeenten. Daar komt de gemeente Tholen nu bij. Daarmee verandert de schaal waarop het toezicht wordt georganiseerd, maar het is voor de gemeente Bergen op Zoom een beperkte verandering.

1.3 Het toezicht vraagt nadere uitwerking

De wijze waarop de vijf gemeenteraden gezamenlijk invulling geven aan hun rol, wordt uitgewerkt in een nog vast te stellen convenant tussen de stichting en de betrokken gemeenten (zie bijlage 7.). De werkwijze sluit aan bij de werkwijze zoals die al voor de Stichting SOM is vastgesteld.

1.4 Onduidelijkheid over de toekomstige financiering vanuit het Rijk

Het kabinet is van plan om de kleine scholentoeslag ingrijpend te veranderen. De toeslag zal gerichter worden ingezet door de extra financiering alleen nog uit te keren aan kleine scholen in dunbevolkte gebieden. De verwachting is dat deze wijziging positief uitpakt voor de nieuwe stichting. De gemeente Bergen op Zoom is de enige grote gemeente en heeft twee scholen voor openbaar onderwijs die niet in aanmerking komen voor de kleine scholentoeslag. De scholen van de andere 4 deelnemende gemeenten gaan hier naar verwachting door de herverdeling van de extra middelen van profiteren

Financiën

Aan dit besluit zijn geen financiële gevolgen voor de gemeente verbonden. De bestuurlijke fusie heeft geen gevolgen voor de bekostiging van de scholen of voor de gemeentelijke begroting. De huidige locaties voor openbaar onderwijs in Bergen op Zoom blijven in stand. Er zijn daarmee geen veranderingen met betrekking tot onderwijshuisvesting.

Financiële positie
Uit de fusie-effectrapportage blijkt dat zowel Stichting SOM als Stichting OcTHO beschikken over een gezonde financiële positie. Beide stichtingen voldoen ruim aan de financiële signaleringswaarden van de Inspectie van het Onderwijs voor liquiditeit en solvabiliteit en beschikken over voldoende eigen vermogen om incidentele fusiekosten op te vangen. Ook de meerjarenbegroting laat zien dat de financiële continuïteit van de beoogde fusieorganisatie is gewaarborgd.

Conclusie
Gelet op de gezonde financiële uitgangspositie van beide stichtingen, de geborgde continuïteit van het openbaar onderwijs en de verwachte versterking van de bestuurlijke en organisatorische slagkracht, is er geen aanleiding om een negatief besluit te nemen over de statuten of de benoeming van de leden van de raad van toezicht in het kader van de voorgenomen bestuurlijke fusie van Stichting SOM en Stichting OcTHO.

Participatie

Alle betrokken partijen hebben ingestemd met de voorgenomen fusie. Zie argument 1.5..

Vervolg

Na besluitvorming in de gemeenteraden van Bergen op Zoom, Reimerswaal, Steenbergen en Woensdrecht over de statutenwijziging en benoeming van leden voor de Raad van Toezicht:

- Gaat de fusie in per 1 januari 2027.
- Stelt het college in overleg met de overige betrokken gemeenten en de nieuwe stichting een Convenant extern toezicht vast.

Communicatie

De schoolbesturen van Stichting SOM en Stichting OcTHO zullen schriftelijk door het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom op de hoogte worden gebracht van het besluit van de gemeenteraad.

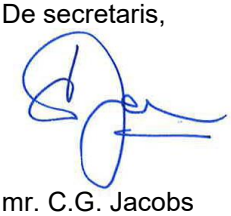
Bijlagen

1. Brief OcTHO en SOM met verzoek om instemming met de statuten
2. Concept statuten nieuwe stichting
3. Huidige statuten van Stichting SOM
4. Notitie vergelijking statuten SOM en nieuwe stichting
5. Brief inrichting RvT nieuwe stichting
6. Notitie benoeming leden RvT nieuwe stichting
7. Voorbeeld convenant toezicht
8. Advies Fusie Effectrapportage Stichting SOM en Stichting OcTho Bergen op Zoom

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

De secretaris,

mr. C.G. Jacobs

De burgemeester,

drs. M. Mulder MSc

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Bergen op Zoom;

gezien het voorstel van het college van 3 november 2026 met onderwerp Raadsvoorstel statutenwijziging en benoeming leden Raad van Toezicht fusieorganisatie OcTHO/SOM;

gelet op artikel 48 van de wet op het primair onderwijs

BESLUIT:

1. In te stemmen met de conceptstatuten van de fusiestichting;
2. In te stemmen met de benoeming van de voorgedragen leden van de raad van toezicht van de nieuwe stichting per 1 januari 2027.

Aldus vastgesteld in de vergadering van 17 december 2026,

De interim-griffier,	De voorzitter,
C.G.M. Bus	drs. M. Mulder MSc.